

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)
2

betreft
Ondersteuningsprogramma
Energie

ons kenmerk
ECFD/U201400578
Lbr. 14/019

datum
20 maart 2014

Samenvatting

In september 2013 is door een groot aantal partijen het *Energieakkoord voor duurzame groei* (het SER Energieakkoord) ondertekend. Doel van het akkoord is om gezamenlijk te werken aan besparing van energiegebruik, vergroting van het aandeel duurzame energie en vergroting van de werkgelegenheid. Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de realisatie van deze doelen. Om gemeenten hierbij te ondersteunen heeft de VNG een ondersteuningsprogramma ontwikkeld. Met deze brief willen wij u informeren over wat deze ondersteuning inhoudt.

Het ondersteuningsprogramma voor gemeenten

Het ondersteuningsprogramma Energie voor gemeenten bestaat uit twee onderdelen:

1. Deelprogramma gebouwde omgeving (particuliere woningeigenaren)

Dit betreft een ondersteuningstructuur voor lokale en regionale energiebesparing en opwekking in de gebouwde omgeving. Hiervoor heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken voor de periode 2014-2016 aan de VNG een subsidiebijdrage beschikbaar gesteld van €15 miljoen. Dit bedrag wordt met name ingezet voor regionale ondersteuning en voor expertise- en competentieontwikkeling.

2. Deelprogramma bedrijven, huur- en vastgoedsector, mobiliteit en duurzame energieproductie

Dit betreft de ondersteuning van gemeenten bij de overige ambities uit het Energieakkoord. Het gaat daarbij om het stimuleren en handhaven van energiebesparing bij bedrijven (Wet Milieubeheer), maatregelen ten behoeve van verduurzaming van de sociale huurvoorraad, het maatschappelijk vastgoed (oa. schoolgebouwen), openbare verlichting, mobiliteit en transport en duurzame energieopwekking.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)
2

betreft
Ondersteuningsprogramma
Energie

ons kenmerk
ECFD/U201400578
Lbr. 14/019

Datum
20 maart 2014

Geacht college en gemeenteraad,

In september 2013 is door een groot aantal partijen waaronder de rijksoverheid, werkgevers, vakbeweging, natuur- en milieuorganisaties, andere maatschappelijke organisaties, financiële instellingen en de VNG het *Energieakkoord voor duurzame groei* (SER Energieakkoord) ondertekend met als doel om gezamenlijk te werken aan besparing van energiegebruik, vergroting van het aandeel duurzame energie en vergroting van de werkgelegenheid. Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de realisatie van deze doelen. De VNG wil gemeenten hierin ondersteunen.

De rol van gemeenten in het Energieakkoord

Gemeenten spelen op lokaal en regionaal niveau een belangrijke rol bij de realisatie van de doelstellingen uit het SER Energieakkoord. Maar niet als enige. De samenleving komt al met tal van initiatieven op het gebied van energiebesparing en duurzame energie. Bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties én gemeenten vormen hier samen de energieke samenleving. Dit sluit aan bij de bevindingen van de VNG Denktank die maatschappelijke ontwikkelingen in kaart heeft gebracht. De conclusie is dat burgers steeds meer zaken naar zich toe trekken. De kunst voor gemeenten is om ruimte te bieden aan duurzaamheidsinitiatieven vanuit de samenleving door goed te luisteren naar wat nodig is en samen met bestaande kennisnetwerken de aanwezige kennis en expertise verder door te ontwikkelen, te versterken, te verbinden en te borgen. Dit betekent dat er ook in de collegeprogramma's en gemeentelijke beleidsnota's ruimte moet zijn voor ontwikkelingen van onderop. Deze nieuwe maatschappelijke realiteit dwingt gemeenten tot een nieuwe rolopvatting en tot improvisatie.

Het ondersteuningsprogramma voor gemeenten

Om gemeenten zo goed mogelijk te ondersteunen, heeft de VNG het '*Ondersteuningsprogramma Energie 2014 – 2016*' ontwikkeld. Dit programma is te vinden op www.vng.nl/energie.

Een VNG – programmateam coördineert de uitvoering van het ondersteuningsprogramma en onderhoudt contacten met de regio's. Uitgangspunt hierbij is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij en samengewerkt met bestaande kennis – en netwerkpartners. Het programma bestaat uit twee deelprogramma's:

1. Deelprogramma gebouwde omgeving (particuliere woningeigenaren)

Dit betreft een ondersteuningstructuur voor lokale en regionale energiebesparing en opwekking in de gebouwde omgeving, bij particuliere woningeigenaren. Hiervoor heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken voor de periode 2014-2016 aan de VNG een subsidiebijdrage beschikbaar gesteld van €15 miljoen. Dit bedrag wordt met name ingezet voor regionale ondersteuning en voor expertise- en competentieontwikkeling.

2. Deelprogramma bedrijven, huur- en vastgoedsector, mobiliteit en duurzame energieproductie

Dit betreft de ondersteuning van gemeenten bij de uitvoering van de overige ambities uit het SER Energieakkoord. Het gaat daarbij om het stimuleren en handhaven van energiebesparing bij bedrijven (via de Wet milieubeheer), maatregelen ten behoeve van verduurzaming van de sociale huurvoorraad, het maatschappelijk vastgoed (oa. schoolgebouwen), openbare verlichting, mobiliteit en transport en duurzame energieopwekking.

Toelichting deelprogramma gebouwde omgeving (particuliere woningeigenaren)

Doel van het programma is het ondersteunen van regio's bij het opschalen en versnellen van bestaande initiatieven ten bate van lokale en regionale energiebesparing en duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving, op basis van een gebiedsgerichte aanpak. De regio's zijn geografische samenwerkingsverbanden van gemeenten op het gebied van duurzaamheid en energie. Dit doet de VNG door geld beschikbaar te stellen voor de vorming en doorontwikkeling van regionale allianties bestaande uit gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Deze regionale allianties werken toe naar rendabele businesscases voor de aanpak van energiebesparing en duurzame energieopwekking bij de particuliere woningeigenaar. Daarnaast zorgen zij voor een informatiepunt voor burgers, het zogenaamde Energieloket. Onder de vlag van een regionale alliantie ontstaan in de praktijk mogelijk lokale uitvoeringsallianties.

Voor regionale ondersteuning maken we gebruik van bestaande netwerken. Voor deze regionale ondersteuning kan één gemeente namens de regio een aanvraag indienen. De beschikbare subsidie wordt op deze manier niet teveel versnipperd. Voor de periode 2014 – 2016 is per jaar € 5 miljoen beschikbaar. Voor de ondersteuning van de regionale allianties is per jaar € 3,2 miljoen beschikbaar. De helft van dit budget (€ 1,6 miljoen) wordt verdeeld over de regio's. De andere helft wordt verdeeld naar rato van het aantal koopwoningen in een regio. De peildatum voor het aantal koopwoningen is vastgesteld op 1 januari 2012.

Een overzicht van het aantal koopwoningen per gemeente en een indicatieve indeling van gemeenten in regio's is te vinden op www.vng.nl/energie. Op basis van dit overzicht kan een regio

zelf uitrekenen voor welk bedrag ondersteuning kan worden aangevraagd.

In de financieringsvoorwaarden (bijlage 1) is opgenomen dat een regio minimaal 5 gemeenten en 70.000 koopwoningen omvat en dat een gemeente slechts deel uit kan maken van één regio. Regio's zijn onderling vrij om samen te werken aan initiatieven en daarmee financiering te bundelen. Regio's die vóór 15 juni 2014 een aanvraag indienen door middel van het aanvraagformulier (bijlage 2) en voldoen aan de gestelde voorwaarden hebben recht op het hele beschikbare bedrag voor 2014.

Op 2, 3 en 8 april 2014 organiseert de VNG informatiebijeenkomsten voor regionale en lokale contactpersonen over de ondersteuningsaanvraag. Meer informatie over de bijeenkomsten en hoe u zich kan aanmelden vindt u aan het einde van deze ledenbrief.

Het overige deel van het jaarlijks budget (€ 1,8 miljoen) wordt gebruikt voor kennis – en expertiseontwikkeling, monitoring, coördinatie en communicatie ten behoeve van de regionale allianties.

Vanuit het programma worden de regionale allianties gevoed en versterkt door kennis- en expertise ontwikkeling en monitoring. Bij kennis gaat het vooral om het toegankelijk maken, bundelen en doorontwikkelen van reeds beschikbare kennis op het gebied van energiebesparing en –opwekking. Dit zal in samenwerking met kenniscentra als: Hier Opgewekt, Meer met Minder, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), RWS Leefomgeving en Milieu Centraal gebeuren. Ook is er bij gemeenten en andere partijen binnen de energieke samenleving behoefte aan expertise- en competentieontwikkeling om zo optimaal gebruik te maken van de kracht van de energieke samenleving. Hiervoor maken we gebruik van de beschikbare netwerken zoals Blok voor Blok, Energiesprong, de Lokale Klimaatagenda (LKA), het Klimaatverbond en Platform31. De ontwikkeling van kennis en expertise bij gemeenten wordt op basis van lokale en regionale behoeften ingevuld. Hierbij wordt zoveel mogelijk gezocht naar uitwisseling van kennis tussen gemeenten en hun samenwerkingspartners. De resultaten en effecten van de regionale ondersteuning worden gemeten en geanalyseerd door een jaarlijkse monitoring, zoals opgenomen in de financieringsvoorwaarden.

Regionale coördinator

We vragen elke regio een coördinator aan te wijzen als aanspreekpunt voor de regio en voor het programmateam. De coördinator weet wat er binnen een regio speelt en zorgt voor een goede afstemming tussen vraag en aanbod. Voor vragen over de invulling van de regionale ondersteuning kunt u programmateam bereiken door een mail te sturen naar energie@vng.nl.

Toelichting deelprogramma bedrijven, huur- en vastgoedsector, mobiliteit en duurzame energieproductie

Dit deel betreft ondersteuning van gemeenten bij:

- A. Het stimuleren en handhaven van energiebesparing bij bedrijven.
- B. Verduurzaming van de huur- en vastgoedsector.
- C. Maatregelen op het gebied van duurzame mobiliteit en transport.
- D. Duurzame energieproductie.

Wat houdt de ondersteuning in?

In tegenstelling tot het deelprogramma gebouwde omgeving is voor deze ondersteuning geen budget beschikbaar voor gemeenten. De ondersteuning houdt in dat de VNG zelf extra capaciteit inzet om gemeenten te adviseren bij de realisatie van deze doelstellingen uit het SER Energieakkoord. De gebruikelijke producten op het gebied van dienstverlening (bijeenkomsten en publicaties) en een platformfunctie (verzamelen en delen van praktijkervaringen) kunt u van de VNG verwachten. Voor kennis en praktijkervaringen sluiten we aan bij bestaande databanken en/of kenniscentra. De VNG blijft de rol van belangenbehartiger uitoefenen voor bijvoorbeeld het signaleren van knelpunten rond wet- en regelgeving. Onderstaande activiteiten zijn nauwkeuriger omschreven in het *Ondersteuningsprogramma Energie 2014 – 2016*, te vinden op www.vng.nl/energie.

Ad. A. Stimuleren van energiebesparing bij bedrijven en handhaven van de energiebesparingsverplichting

Energiebesparing bij bedrijven kan bijdragen aan een aanzienlijk deel van de besparingsdoelstelling uit het SER Energieakkoord en brengt tevens kansen voor de regio op het gebied van werkgelegenheid en winstgevendheid met zich mee. In overleg met branches wordt gewerkt aan een versimpeling van de handhaving. Samen met het ministerie van Infrastructuur en Milieu organiseren we roadshows waar we met gemeenten in gesprek gaan over hoe meer bestuurlijke prioriteit kan worden gegeven aan de handhaving van de energiebesparingsverplichting. Op basis van de gesprekken wordt een informatieblad Energie opgesteld. Voor kennis en praktijkervaringen sluiten we zoveel mogelijk aan bij de kennis die is opgedaan in het kader van de Lokale Klimaatagenda (themateam Duurzame Bedrijven).

Ad. B Verduurzaming huur- en vastgoedsector

Huur

Binnen de algemene prestatieafspraken die gemeenten jaarlijks maken met woningcorporaties zullen ook afspraken over energiebesparing moeten worden opgenomen. In het kader van het *VNG-programma Woningmarkt* zal in regionale bijeenkomsten en door middel van een brochure expliciet aandacht worden besteed aan lokale samenwerking tussen gemeenten en woningcorporaties op het gebied van energiebesparing.

Vastgoed

Binnen het maatschappelijk vastgoed (waaronder schoolgebouwen) is een grote verduurzamingslag te maken. Voortbouwend op bestaande kennis zal de VNG eerst een inventarisatie van het maatschappelijk vastgoed bij gemeenten maken. Op basis van de inventarisatie en de beschikbare informatie bij kennispartners zal een repeteerbare (aanbestedings)aanpak worden opgesteld waarvan de feitelijke uitrol in 2015 kan starten. De VNG zal samen met initiatiefnemers van de Green Deal Regionale Samenwerking kijken naar de mogelijke inzet op de verduurzaming van schoolgebouwen.

Openbare verlichting

Het huidige openbaar verlichtingpark is verouderd. Doelstelling in het SER Energieakkoord is door renovatie en verduurzaming ten opzichte van 2013 een energiebesparing te leveren van 20% in 2020 en 50% in 2030. Na een inventarisatie van de huidige stand van zaken zullen gemeenten, in samenwerking met het themateam duurzame verlichting, worden geïnformeerd hoe de verduurzaming aangepakt kan worden.

Ad. C Stimuleren maatregelen mobiliteit en transport

Om de uitstoot van broeikasgassen afkomstig van gemotoriseerd verkeer te reduceren zullen gemeenten de verduurzaming van mobiliteit moeten verwerken in lokaal ruimtelijk beleid. In de brochure *Duurzame mobiliteit voor gemeenten* die de VNG in samenwerking met Kennisplatform Verkeer en Vervoer heeft opgesteld wordt aangegeven hoe mobiliteitsbeleid kan bijdragen aan een leefbare en aantrekkelijke gemeente. De brochure is te vinden op de website van de VNG.

Tussen verschillende partijen wordt een Green Deal 'openbaar toegankelijke elektrische laadinfrastructuur' voorbereid. De Green deal voorziet in afspraken tussen alle betrokken partijen voor de komende drie jaar. Het is de bedoeling dat er de komende drie jaar minimaal 10.000 publiek toegankelijke oplaadpunten bij komen. Voor de realisatie van de doelstelling wordt een stimuleringsfonds opgezet. Na de periode van 3 jaar moet de laadpaalinfrastructuur zonder ondersteuning en marktconform kunnen worden gerealiseerd en functioneren.

Ad. D Duurzame energieproductie

Initiatieven voor duurzame energieopwekking maken ruimtelijke reserveringen noodzakelijk. Om het draagvlak te vergroten is vroegtijdige betrokkenheid van burgers en het bedrijfsleven belangrijk. Voor de realisatie van windmolens werken het Rijk, het IPO, de Nederlandse Wind Energie Associatie (NWEA) en de VNG een aanpak uit. De uitkomst van de aanpak wordt waar mogelijk vertaald naar een aanpak voor andere vormen van duurzame decentrale energieopwekking. Ook hiervoor geldt dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande kennis op het gebied van lokale duurzame energieopwekking zoals die beschikbaar is bij het themateam duurzame energieproductie.

Contact met de VNG

Om regio's te helpen bij de ondersteuningsaanvraag en om inzicht te geven in de financieringsvoorwaarden voor het deelprogramma gebouwde omgeving organiseert de VNG een drietal ambtelijke informatiebijeenkomsten voor gemeenten. Tijdens deze bijeenkomsten zal uitleg worden gegeven over de regeling, monitoring en kennis - en expertise ontwikkeling. Onder voorbehoud van de beschikbare locaties kunt u terecht op een van onderstaande data:

- Tilburg: woensdag 2 april 13.00-16.00 uur, gemeentehuis (raadszaal) Tilburg
- Den Haag: donderdag 3 april 09.30 – 12.00 uur, VNG gebouw.
- Zwolle: dinsdag 8 april 10.00 – 13.00 uur, Provinciehuis.

Aanmelden voor deze bijeenkomsten kan door een email te sturen naar het programmateam: energie@vng.nl, met als onderwerp 'bijeenkomst ondersteuningsprogramma energie' en de door u gekozen locatie. We verzoeken u duidelijk uw naam en de naam van de gemeente waar u werkzaam bent in het bericht te vermelden. Na uw aanmelding ontvangt u een uitnodiging met daarin de exacte locatie en het programma. In verband met de capaciteit van de zalen verzoeken we u maximaal 1 deelnemer per gemeente af te vaardigen.

Op korte termijn wordt de informatievoorziening op de website van de VNG aangepast aan het ondersteuningsprogramma.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.